

писателя и от неговата представа за народно освобождение — той е напълно оправдан в реалната си историческа същина и напълно съществим в общоисторическа перспектива.

А необходимо ли е да се доказва, че Вазов се сливаше с народа не само със своя хуманистичен идеал, но и с езика си, с естетическите страни на творчеството си.

Несъмнено реализмът на отделните писатели не е равноценен. В литературата ни не съществува единен поток. Но нашата литература с най-значителното в нея е дълбоко народността и демократична.

Действителността има своя монотична линия на развитие въпреки противоречията и голямото разнообразие на отделните явления и форми. И когато писателят отразява правдиво действителността, той разкрива неизбежно позицията на народа, тенденцията към напредък в живота. Ето тази реалистична традиция продължи изцяло Смирненски, но вече като писател от нов тип, изразител на народните тежнения през новоисторически период. Той не подхваща традицията преднамерено, а просто и естествено, така както му подсказваха самият живот, борбите на народа ни, така както го насочваше неговият изключително широк поетически талант. Смирненски не тръгна пряко след някои от писателите-реалисти преди него. Той следва традицията с вътрешния новаторски смисъл на творчеството си, с отразяването на типичното за неговото време — живота и борбите на работническата класа.

Била е подчертавана неведнъж приемствеността между Смирненски и Ботев. И това е правилно, доколкото Ботев и Смирненски са изразители на героичния подем в две последователно сменили се епохи. Нашето пролетарско революционно движение наследи революционните борби на селските маси и на плебейските низини от градовете, борби, разгърнати в селската буржоазно-демократическа революция. Ботев бе вдъхновен певец и изразител на истинските представители на нацията в предосвободителната епоха. Смирненски издигна с художественото си творчество новия хегемон на нацията към исторически напредък — работническата класа. Много от идеалите, които по-смътно или по-ясно се осъзнаваха от демократическите народни маси, идеалите за истинска човешка свобода оживяха в поетическото творчество на Смирненски, напълно осъществими вече при създадалата се обстановка.

Ала ония неповторими национални цели, които преследва творчеството на Смирненски, не са отрицание на създадещото от Любен Каравелов, Петко Славейков, Иван Вазов, Алеко Константинов, Елин Пелин, Димчо Дебелянов. Смирненски е приемник на тяхната традиция, както и на традицията на Ботев. Неговото оригинално творчество има своя източник не само в борбите на новата историческа класа и на епохата, не само в завещаното от Ботев, но и в постигнатото от цялата ни могъща демократична литература, великолепно разцъфтяла, естествена и самобитна, въодушевявана от идеала за народностно решаване на обществените конфликти.